

ПРОСЛЕН
29

О
С
Я
Я
Н
І
Б
У
Д
Н
І

1932

0-799-5

95212



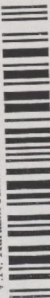
ЗБІРКА ТВОРІВ ПОЧАТКІВЦІВ
СУМСЬКОЇ
ЛІТГРУПИ
ВУСПП'у

ЦІНА 50 КОП.

2457

Видавництво „ПЛУГ і МОЛОТ

V.N. Karazin Kharkiv National University



00705812

3

12

85

0-799-Б.

34

Сумська літгрупа ВУСПП'у утворилася минулого 1931 року з сумчан-початківців. Всього членів літгрупа одразу почала об'єднувати 12 товаришів.

ПРОВЕРЕНО
ЦНБ 1943

Літгрупа не зуміла розгорнути широкої творчої й громадської роботи, в чому відчувається найгостріша потреба, особливо зараз.

Нещодавно відбувся загально-міський зліт початківців об'єднаних літгрупою.

Зліт обрав загально-міське Бюро й надав цілу низку директив, що з них повинно виходити в усій роботі бюро.

Перш за все партійність у всій роботі.

Випуск першої збірки творів своїх членів повинен стати за чинника активного переламу в усій роботі нашої літгрупи.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУКОВА
БІБЛІОТЕКА
№ 272
1-й в. № 2

108581

1933

Сумська друкарня, з. № 722—1.

Міськліт. № 947, м. Суми. Т. 1200.



Ф. Жученко.

... Почав з сількора газети „Плуг і Молот“. Два роки вже редагує заводську великотиражку „Молот“. Водночас навчаюся у Вечірньому Комуніверситеті.

... Народився я 1904 р. на Сумщині (с. В.-Вистороп). Батько—наймит. Мені довелося закінчити лише сільську школу. Революція дала батькові землю—він почав хліборобствувати (з сошкою) і я з ним.

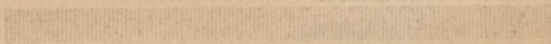
Жили, як кожен незаможник. Всяко бувало... З літ жилися картоплею, пшоном-хліба й не бачили. Це—1921-24 р.

Тепер батько—колгоспник.

... Року 1924 вступив я до комсомолу. Секретар осередку. Два роки—Секретар Ворожбянського Р.К. Комсомолу. У КП(б)У—з 1928 р.

1930 р.—роблю в „Плуг і Молот“ і, врешті, „Молот“.

... „Читав багато. Навчався самотужки. Ріс у комсомолі і партії. Тепер замало вільного часу—пишу замало. Вірші, що в збірці, писані або на хлібозаготівлі, або на ударних ділянках боротьби за промфінплан, де доводиться брати участь, як членові бюро ЗПК і газетярєві.



1875

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX TILDEN FOUNDATION

500 N. 5TH ST. NEW YORK, N. Y.

1875

1875

1875

1875

1875

1875

1875

Чуємо сімнадцятого громи

Наші дні
 не жовкнуть під вітрами,
 листопадом не спадають дні—
 дні у нас
 не падають як трави,
 наші дні зухвало молоді.
Рік тому і жовтень, і листопад
 листу сліз червоних
 розросив.
Так було літ сто
 і понад,
 але юнь хіба хто
 міг скосить?
І Республіка у нас
 ще соковито юна,
 просто хоч
 вступай у КАЕСЕМ—
 прапор: „Всесвіту, живи
 Комуна!“
 ми з боями вперто понесем.

Чотирнадцять років—це
не сім та сім,
це не—просто календарні роки—
не забули ми гарматний спів,
чуємо сімнадцятого кроки.
Чуємо, гримлять вони
на Сході,
чуємо і Захід задрижав...
на гвинтівку червонарма—
„ході“
дивляться лякливо
Пан-Держави...
Чуємо—
сімнадцятого громи—
на Дніпрі, на
тракторних заводах,
на нових АМО—
вогнистий промінь.
То—вогні
запалені в походах.
То вогні
— Жовтневих барикад
відблиском упали
на Штербуді.

Цим вогнем бо
запалили тисячі бригад
ясноокі будні.

В зумі трактора
на ниві колективній
чуємо
сімнадцятого спів—
Ми рвемо глитайське
павутиння,
хай живе комун
червоний сів!

Криза—нам чужий
цей термін

Хай капіталізм
смакує його сенс...

„П'ятирічку виконати
в термін!“
і ніяких з „права“
там словес.

Знаємо
гармати блиснуть хижо
чуємо
аеро грізний літ
не забули ми
криваві хвижі—
в когось може й рана ще болить...

Знайте й ви,
пани, джентльмени,
лорди

ми сьогодні
праця й мир,
наші темпи—
пролетарська гордість,
наші будні—
мільйонів вир.

Ось ударники:

Шевченко і Орлів—
ливарі—Цибулька
Легкунов
ці не вішають
на сум голів

і рушницю
можуть
взяти
знову.

Ім сьогодні день
короткий мент
змінно-зустрічний,
бригада, колектив,
а як буде тра—
у бік струмент—
захищать кордони

треба йти!

Скільки їх—
Самсон,
Клочко,
Гайдар —
тисячі мільйони
огневі
німець
турок,
хінець—
пролетар
стане з нами
в лави бойові!
О, Республіка у нас
ще соковито юна
просто хоч
вступай у КАЕСЕМ —
прапор: „Всесвіту, живи,
Комуна!“
ми з боями,
вперто понесем!

1931 р., листопад.

І знову дні гудком оспівані...

Премійованій бригаді т. Бучного,
що виконує замовлення Дніпроалю-
мінкомбінату, — присвята (зав. ім.
Фрунзе).

Ну от вам
бригада т. Бучного —
Обличчя суворі,
веселі, напружені.
Бригада крокує
з П'ятирічкою
в ногу
І м'язи
сталяться
в борні —
натруджені.
Чи ніч дрімає,
на снігу сині.
Чи дроти рве,
реве — що звір —
Бригада йде.
(що вус то іней)
Контрольна. Гуд.
І цеху вир.

Робочий день
це—стукіт і
грюкіт,
Пневматів стрекіт
у сяйві електро:
Тут боротьба
без ахів, без трюків.
Тут точно:
за пляном,
за метром.
Бучного бригада —
ка-за-ня-рі;
Уперті і дружні —
„В огонь
і воду“
Хоч їх і дражнять:—
„То глухарі!“
А вони чують
громи зі Сходу...
Це живі люди,
не автомати,
Ні, не машини
туго заведені,
Може від них хтось
чував і мата—
Але як брови
суворо зведені.

В одного дітки —
голівки чорні,
В іншого мати —
сивенька, гарна.
Гей, як шалено
горять тут горна.
Да, тут
бригада ударна.
У Бучного ударники,
не „мерці“
в списках,
Не ті, що
з „талонами“
в завтра йдуть,
Не ті, що з підлотним,
тихеньким
писком
Гнуться від темпів
і інших гнуть.
У Бучного так,
як у старого Рудя
Ентузіазм і темп,
і жодного вагання.
Радість вирує
в гарячих грудях:
— Хто-ж буде перший
у соц—
змаганні?!

- Хлопці, нажмись!
— Дзвени, кледай!
— Давай сюди!
— Гони, кукушко!

Гей ти,

- Петро, не відступай!
— Чого повісив
голови чушку?!

... Туркочуть дні
дзвінким пневматом,

Ростуть,
ростуть нові деталі.

Бучні-бо наші—
не автомати,

А роблять
як каже Сталін.

Раз каже Сталін—
то партії голос,

То голос кляси

В борні
гартований;

І тому, тепер, де було
голо—

Соціалізму
фундамент
збудовано,

На Дніпробуді:
— На тисни раз!
Ще раз!
Ще раз!
І готовий буде.
Бригаді Бучного
такий наказ:
— Становись
на замовлення
Дніпро-
буду!
І знову дні
гудком оспівані...
Борня—робота,
не встиг поїсти.
В бригади строки
ніким не зірвані
І стрілка пляну
більше за двісті,
Тищі бригад
Дніпробуд
будують,
І бригада
товариша Бучного.
Хіба пролетарі
з-за кордону
не чують
Темпу перемог гучного?!

Чують, товаришу
 Бучний,
Чують це і
 вуха капіталу.
А ну-ж, бригадо,
 такої утни,
Щоб небо
 червоним стало!
Готуй, бригадо,
 деталі Дніпрові,
Певніше-бо
 рухи вправні,
Щоби потоки
 електро-крови
У дротах бреніли
 першого Травня!
... Ітимуть віки
 в залізнім
 гуді,
На земній кулі—
Світові
 Ради.
Історія скаже, що
 Дніпробуди
Творили
 Бучних
 ударні
 бригади.

Хто з бою йде в далекий тил?

Токарний цех.
І колектив.
Машинний зум
і шум пасів.
Але чому, токарний,
ти,
На чорну дошку
міцно сів?!
Цехи ідуть,
вперед ідуть
Все ближче,
ближче
перемога,
А токарі
чогось то ждуть,
І ледве сунуть
цеху ноги...
Завод дріжить,
реве,
гримить—
Ударник робить
зміну,
дві,

Для нього цінна
кожна
мить—

Дарма й
хвилини
він не звів.

А токарі,
а слюсарі,
Хіба росли ви
в іншій
гарті—

Кадровики,
чому,
старі

І молодь—
стали
в ар'єргарді?!

На сором всім
механо-цех

І з бою йде
в далекий тил...

Токарний, де
твоє лице,

Що скажеш клясі
завтра

ти?

108582



Тебе питає пролетар
Союзу,
ПАСШ'у
і Європи:

— Нові творив, ти,
як літа,

Ділами
чи „агітом—
пропом“,

В борні горів,
чи пасував,

Чи стиха хникав
мо під
ніс?

Ти певно ЗА—
голосував,

А в ділі був—
опортуніст.

Гей, слюсарі
і токарі,

Не забувайте—
ви про це.

Безладдя—
ворога—скоріть,

Угору-ген
котіть
процент,!

Синецький, Кобліков,
Ганжа,
Носач, Давиденко,
Коларж,
І ви не спереду,
на жаль,
Бо цех ваш
у хвості аж-аж!...
Ударник, виладнай
варстат,
Різець і фрез
як зброю вистав.
Крути, натискуй!
Не відстать!
Процент, щоб був
не сто,
а двісті!

1932 р. лютий.

На варті будьмо!

Там—де фашизму
Потвора чорна
Готує нам—
вогонь, залізо...
Там тухнуть
горна

Усяких Фордів—
малих, великих
— там криза!
Мільйонів сорок
робочих рук
Без праці й їжі
там десь...
— Що скажеш ти,
запроданець Кук?
— Що скажеш елейний
Макдо—
нальде?
„Чарльстони“, „Фоки“
„Шампань“ і балі
і шелест
дратуючий акцій.
Ой грізні кроки
доносить з даля
Їх чує Н'ю-Йорк
і Данциг.

Країна Рад
трактор —
будиться в темпі—
Дніпрельстан наш
не знає зими.
Якщо хтось там
вигадує демпінг—

Сталінгради будуємо
ми.

Завіса Женеви
худо—латана
Оперета Ліги—балаган
Знаєм, готують
тяжку там драму—
Війну готують—
там.

Підводять жерла
гармат почварних
Сичить іпритом
Пуанкаре...
А літаки край
неба хмарять
І проти нас—карре.

— Старий Мазухо,
— Будь на чеку!
На захід зір, на захід!
Як треба—візьмеш,
На ру-ку!—
Голоснем за червоний,
за Схід.
Не за війну ми
Ні! за
мир!

Ми не жадаєм
 колоній.
А якщо рушить хижий звір —
Всі—в бойові
 колони!
Робітнице,
 старий, молодий;
Від Кулагина
 до фабзай—
 чати
Повинен кожний
 і всі —
Гвинтівку
 протигаз
 знати!
Бо:
 Женеви завіса
 драна —
 драна...
Засідають там вночі і
 світом.
Червоніють води сині
 Океану
І стелється дим
 Все —
 світом.

1930 р., грудень.

Червона армія... і бачиш дим атак

Червона армія...
і роки у вогні.
Червона армія...
і синь багнетів.
У бурях і боях
мільйонів гнів
grimів
безмежжями планети...
Червона армія...
І бачиш дим атак.
Буденовки,
шинелі,
і тачанки...
В огні кувався
клясовий контакт —
Крушив броню —
авто
і танки.
Червона армія...
І чуєш гук гармат,
і бачиш ворога
розбиті орди
тікають... Битися
дарма...

І гублять
 прапор біло-гордий.
Червона армія...
І роки йдуть
 в боях
Червона армія...
Обличчя
 бачиш рідні —
обличчя тих,
 хто смерти
 не боявсь,
Тримав
 рушницю
 сміло хто
 і гідно.
Червона армія...
 Дріжить капіталіст,
Згадає лиш
 бої вчорашні —
Дріжить...
 так, так,
 дріжить як лист.
І не дарма йому
 так жахно
 й страшно...
Червона армія...

Мільйони пік,
рушниць
було тоді,
горіли як кордони,
А ворога
звалили ниць...
— Шинелю
геть!
— Берись
за домни і
Сьогодні партизана
не визнаєте
з обличчя:
колгоспник,
робітник
(Без бомб
і без нагана).
В чотири—завдання—
пройти щоб
п'ятиріччя
В чотирі,
з боєм,
без вагання!
Ворожий стяг горить
вогнем кривавим.
Від вибухів, пожеж
Китай зчорнів...

1

Ми міцно миру
 стяг тримаєм,
Але, готові й зараз до борні!
Червона армія...
 і роки у вогні.
Червона армія...
 і синь багнетів.
У бурях
 і боях
 мільйонів
 гнів
Ще загримить
 безмежжями
 планети!

1932 р., лютий.

ДНІПРОБУДНІ комсомольцям—Фрунзенцям.

Не нам з вами хникати
 і шукати спокій
В затишних куточках
 буднів.
Не ліпше деталі,
 без браку,
 з опіки,

Давати для
дніпробуднів?!
Чи личить нам, молоде—
більшовиків зміно,
Нев-ро-зи-ти серце
к...ох—
ханням,
Коли тра до ВИШ'у,
а завтра на зміну,
Коли ночі і дні—
змагання.
Є герої фетру, фіранок,
мережива—
Ті не бачуть далі
кирпатового носика.
Ім борня чоло, ясно,
не мережила,
Ті не бачили
смерти—покосики...
Подалі від них—
слинків річистих,
Холодних, як ночі лютого.
Вчімось робити, що б
плян був двісті,
Як у казаняра, товариша Лютого.
Нам, молодим
не шкода повчитись

У бригадира Рудя
старого —
Його стаж: 40, а
за плян битись
Він уміє чітко й строго.
Товариш Рудь—а він
не один—
Міцніє в більшовицькому
гарті—
Скільки відстукало
життя годин —
І товариш Рудь
вступив до Партії.
З-за греблі вже
не видно Дніпра—
Турбіни в монтажі
grimучому.
Нікому не дано
ніяких прав
Затримать будову,
чомусь.
Комсомоле, завод
Дніпробудові винен,
Строки забуті, але
там ждуть.
Давайте ударно
замовлення двинем,
Дні бо летять, а не йдуть!

1931 р., листопад.

**В аганґарді будьте;
назад ні кроку!**

Комсомолові зав. ім. Фрунзе

Комсомоле,
з тобою говорити
хочемо —
Про молодь, про заводську,
пролетарську
юну!
Огляньмо суворо
й пильно,
по-робочому,
Як ідемо
завтрішню
Комуна?
Не будемо з вами
ворушити
протоколів
кілограми,
Не будемо блудити
в абзацах
ухвал,
Ми зьмемо цех, бригаду
програми

І оглянем героїки
комсомольської
шквал.

Як, ти, комсомоліє,—
революції
юнь,

Як, ти, питаємо,
ідеш у
штурмі,

Чи досить в тебе
ентузіязму
вогню,

Чи тільки «KIM»
на зеленому,
на юнг-штурмі?!

Завод діржить
у метальо —
стукоці —

Варстат не знає
неврозів,

Але чому у
блюзах

он—ті

У чорній,
якійсь,
тривозі?

Знають: прорив —
з генеральної
в бік —

27 мільйонів зависли
в повітрі;

Нумо ж у бій,
що духом
не слабі —

З однієї п'ятирічки
зробити
дві—три!

З календаря аркуші
сипляться —
дні

Квартали одгреміли
один—за
одним,

І, хоч прекрасні
штурмові
бу—
дні,

А прорив
ще є
й сьогодні.

Ну що-ж скажеш
ти, комсомоліє,

Що відрапортуєш
партії ти —

Що зробила ти і
і робити
волієш,
Якими темпами
будеш
іти?
Наш каесем
ударний на
дев'яно—
сто —
У протоколах веп'у значиться так,
Але напиши, хоч
двічі
по-сто
Скандал, —коли
сенсу на
п'ятак!
Скандал, коли
з-заду аванґард
Кричить: Дайош,
дайош!
Ура!
А в молодняцьких
ударних
бригад
У показниках
першим —
БРАК.

Мало ще в нас
ударницьких
бригад
І комсомольських
комун
немає,
А в протоколах
рядків
ряд —
Те саме, що
в січні,
що в маї...
Прогули жорстоко
промпляна
рвуть,
Захряс прогульниками
Псла
мол,
Хлопці
до їдальні
пруть
До гудка,
а куди
дивиться
комсомол?!
80 прогулів у
казановому
за—день

По заводу 200
і більше.
Тут є комсомольці,
а кількість?
е Н...
Для ЗеКа це справа
між
іншим.
Може не так?—
Доведи,
Байдаче:
Як, ти молодь
проти прогулів
озброїв,
Що ти зробив
з комсомольцем
ледачим,
Крім директивного:
„увагу потроїть“?
Легка кіннота
з начом
Соломоном
Листується
з московським
загоном кінноти.
У нас Магнітного
зриви замовлень,

А Дворкин...
не знайде
роботи.
Комсомолу аванґард
б'ється за кожен
ґвинт

І в них шукає
Революції подих,
А Міллерам,
Шульженкам—
квит!

Вони йдуть
від революції
„на отдых“...

У таких, інтереси—
бузок,

акація,
Обід і короткий
гудок:—
шабашить!

У ногах пудових
Нюр,
Шур
Люсь—
рація...

— А в темпи...
мать
вашу...

Комсомоле,
розфронться
струнко!

Ти можеш,
знаємо
й віримо.
Розгрома обивательщини
трунк

І шквалом
в бої
ринемо!

1931 р., липень.

І тепер фронт

Присвята робітничій молоді,
що вступила до комсомолу на
молодняцькій конференції.

Колись і я переступав
комсомолу поріг,
колись це було—
давненько.

І тоді не було
асфальтових доріг
на порядку денному:—
— банда
Марфенко.

Тоді в „бельгійському“
комсомольців одиниці,
у нас, у селі
комсомол у запіллі
У вечері гримали
в гаю рушниці...
рвали тіло комси
в Трипіллі...
Комсофронт тоді
слався димом—
гвинтівка за
плечима висла
Ворог сидів
за куркульським,
за тином—
кулю з-за тину він слав.
І зараз фронт—
без диму тільки,
тай й диму чекай
з небосхилу
Але нас тепер, ого—
вже скільки!
голови й тепер
ніхто не схилить!
тепер комсомол —
аванґард упертий
в заводі, колгоспі,
армії Червоній.

— Хто проти нас?
виходь одверто —
ми спробуємо міць
твоеї скроні.

Комсомоле, рости
залізну зміну
з бою бери
форти будови —

Клясовий ворог
ще не згинув,
хоча й жити
йому не довго!

Обженімо хутко
строки календарні
досить рости
нам поволі.

Треба: щоб комсомол
був ударний,
а ударник—у
комсомолі.

1931 р. липень

Ні, не зимно нам!

Присвята т. Панасенко.

Власне, неба і немає
ніби,
Синь задимлена.
Дрімає ліс.
Хтось землі нарізав скиби
і замерзло.
Стукіт там
коліс.
Це вже мерзла осінь.
Листопад.
Полям свище вітер—
хуліган,—
він бо плутався
у дротах естокад,
через кілометри гір
плигав.
Але, вітре—лезо крижане,
з нами легше, не злякаєш
свистом.
Не нове, що в грудні
стругонеш—
заметеш в сніги
село і місто.

Може завтра буде сніг і
сніг, і
сніг.

Засивіє даль і замовкне
ліс.

Фізкультурник буде,
певно, увісні

Марити
про лижви і червоний ніс.

Мабуть, завтра буде,
буде таки сніг
і вогонь обличчя на
сріблястім фоні.

Але нам не зимно,
о, не зимно, ні!

Хоч і сумно вітер,
сумно телефонить.

Обиватель з печі з ляком:
— „Буде сніг!“

і тремтить і гнеться
в пухові перин,

А нас гріють домни,
дужі кроки ніг,

Сталінграду горна і
Магніт—гори.

—
За снігами, за
тайги стіною

десь далекий і сумний
 Китай—
 „кулі“ там у зимку і
 весною
 стогнуть. . у Ханькоу й
 Сипінгай.
 І Манчжурія. Гарматні—і
 відчай...
 Жовта смерть—
 на білому снігу
 і вмирає—хоч не хоче—
 Су—Лін—чай
 в протигазі, просто,
 на бігу...
 Ба й на нас стріляє
 хиже око, жовте.
 Бомбовози в хмарах—
 мріють в далині.
 Хочуть вирвать з кров'ю
 червінь—прапор
 Жовтня,
 а багнета в спину
 і тобі й мені...
 Тільки так не вийде—
 не страшні сніги.
 Буревії віють
 Заходом і
 Сходом.

Ми готові відсіч дати
із тайги,
а тоді всю Кулю
з „яблучком“
ми сходим!

1931 р., листопад.

Наша романтика

Бачу зараз мрійно-зорі очі
і зеленого вогню
їх блиск,
Ті серпневі фіялкові ночі —
Медом гречки
пахли що колись.
Той ярк
занесений снігами —
Знаєш, де жита
достиглі шелестіли,
Знаєш, де провалля
під ногами?
... А хвилини
аером летіли.
Це ж тоді,
з-за тину,
хтось стріляв

(Куля свиснула
і брязнула вікном),
Це-ж тоді і ти,
Іван, і я
Йшли із сотні
із старим Юхном.
Радість груди
наші розтинала.
— Федь, кричи ура! —
казала ти,—
Наша-ж сотня
перша валку наладнала —
Хліба сотню тонн —
завтра і везти.
Зорі мовчки
зоріли на зборах.
Місяць просто
так собі дрімав..
Сунули підводи
синім бором —
Хліб везли.
Робили не дарма.
Комсомолія не спала
ночі
— „Хліб державі!
Гей, дріжи,
куркуль!“

Правда,
Йван на віки
змежив очі,
В грудях
цятки дві
від куль...
Але те,
що він робив
і ми —
Монументом стало
для Івана.
Одбіліли
три лише
зими
І Країна виросла
незнано!
Кожна крапля
крови
впала, що в
борні,—
Зіркою горить он
на „лісах“—
не в хмарах.
І не вмируть
Івани —
перекопці,
н

Вони—будуть завше
 перші комунари.
 Пролетар, колгоспник—
 перші у борні—
 Ще одно зусилля,
 ще міцніше крок!
 Фронт,—за хліб,—ударний
 ширше розгорнім,
 Вже давно
 минув-бо
 пролетарський строк!

1932 р., січень.

Дайош на третю!

Незаможнику, вчора
 з коня,
 ТИ
 Може й рани
 тривожать в негоду—
 Біля трактора
 треба ходи
 —**ТИ**
 І на „третю“—
 дайош йому ходу!
 Ще-ж бур'яняться
 межі ланами,

Стяг колгоспу
 Не всюди горить.
 Хутори-то собі хуторами—
 та куркуль ще там
 Міцно сидить.
 Всі Жогли, Лифари
 Яковенки,
 Євтушенки, Плути—
 глитаї,
 Наші пляни,
 комунські зірвали-б
 І підсунули
 зразу-ж свої...
 Хліба всюди
 не злічені тонни—
 Шахтареві-ж даємо кіло.
 Гей ви, беївці,
 —що за препони там у вас,
 чом відстало село?
 Капустянці,
 Подільки, Саї,
 Вас в червоному
 списку
 немає!
 Більше натиску!—
 Тож глитаї
 Пляни ваші
 уперто зривають.

Незаможнику, вчора з

КОНЯ

— TH

В. піраміду гвинтівку

ПОСТАВИВ—

Та сьогодні

ударно роби

TH,

Хліб глитайський

дайош

державі !

Фронт єдиний:—

бідняк,

середняк

Бій упертий

хоча і без

куль,

На суцільній

ОСНОВІ —

КОЛГОСПНІЙ

Нехай згине

як кляса

куркуль!

1930 р., жовтень, Синівщина.

Жниварська пісня

Присвята підшефним колгоспам
с. Чернещини і Вільшанок.

Вітер степом хвилі котить,
Сонце колом золотим.
Артіль ниву штурмом косить
І жниварка шелестить.

Сотні га—колоссям виснуть,
Ген з під лісу—аж сюди.
Тракторами поле блисне
Над стернею синій дим,
Гей, чорнява трактористко,
Швидше трактора гони!
Дайош газу!—стерном хистко
На Комуни поверни.

Гей, бригадо комсомолу
Юна гвардіє, рушай—
Авангардом веде молодь,
Штурмом буйним—за врожай!
Комунаре - вдарник лану,
Степу вільного владар, —
Більшовицькі здійсняй пляни
По куркульству ще раз вдар!

Прапор жнив здіймай—бо вище!
Колектив рости й рости—
Глитая, як клясу знищим
Жити маєш тільки ти.

Розгортай жнива Комуни
Гей, жнивваркою дзвени.
Комунари серцем юні —
Всі ударники вони.

Гей, ударник комунаре
Зміцнуй змички з містом пас,
Урожай збирай ударно:—
Хліба жде, від на Донбас.

Ген пшениці, жита—море
Б'є прибоєм золотим
Косим, в'яжем, копи—гори.
Завтра трактор—молоти!

Гей, бригадо комсомолу
Юна гвардіє, рушай
Авангардом веде молодь
Штурмом буйним—за врожай!

Вітер степом хвилі гонить,
Сонця бризки в синій млі
Бойових бригад загони —
На колгоспівській землі.

1931 р. Липень.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF LONDON

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF LONDON

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
ZOOLOGY
OF THE
CITY OF LONDON

1881



Д. Овчаренко.

Вперше почав друкуватися 1917 року у „Саратовских известиях“, друкувався у газ. славетної першої кінної—„За мир и труд“, друкувався у газеті кавказького фронту—„На страже революции“, у Сумській газеті „Плуг і Молот“, маю декілька невеличких збірок. Я один з найстаріших робкорів на заводі, і зараз нещадно б'ю по вахлаках, в той час показуючи і зразкових ударників, —на сторінках нашого „Молота“.

Мені зараз 38 років. 23 роки, з них, я живу з праці власних рук.

Ливарний цех, Московське повстання 1917 року, червоне партизанство, 4 роки у Червоній армії, знову ливарний цех, редакція заводської великотиражки „Молот“ (завод ім. Фрунзе)—ось мій життєвий шлях.

Протягом всього цього шляху я і пишу вірші.

Віршами я б'ю по недоладностях, закликаючи будувати по-ударному соціалістичне майбутнє.

THE
JOURNAL
OF
THE
AMERICAN
MEDICAL
ASSOCIATION
PUBLISHED WEEKLY
CHICAGO, ILL.
1914

Д. ОВЧАРЕНКО

У штурмі бурь

Присвячую учасникові цього бою—
ДМИТРОВІ ЛОМАКІНУ.

Вздовж Псла примарами на чатах друзі...
Нам не до сна, бо вісті є лихі,
Деникінці готують наступ в чорній смузі
Тому-то й обрії такі глухі.
Темрява від очей місцевість краде.
Ми з кулеметами у хащі лепехи,
В „максима“ я упевнився—не зрадить!
У купі з ними—великі всі шляхи.
Гік! Постріл, гвалт, кіннота через річку
До нас, як чорна хмара із води...
Звільнив я од набоїв лише стрічку,
Дивлюсь, майнули наші—хто куди...
До мене два—обох на землю рушу!
Крізь лепеху. багнище у кущі
І одубілий, аж до ночі мушу
Ховатися під небом на дощі.
А присмерком, як вовк у ліс тікаю,
По тілу мжичка—холодно в ночі,
І доки шляху вільного шукаю
Кора та жолуді—мої харчі.
Надиграв незаможницьку хатину,

Залишив там свій одяг військовий,
За те погану в дядька взяв свитину
Штани в дірках, ще й капелюх старий.
Деникінці нахлинули зненацька
Смертельна думка в поглядах була
Та сірячина латана бідняцька
Іх з пантелику збить допомогла.
Щоб часом не засікли хижі лапи,
У ранці під стіжок, у гай, в ярки
Ночами мандрував, ішов без мапи
Її обов'язки несли зірки.
Отак я і добився до червоних.
Урешті—вщент надія білих зграй
По трупах капіталу, аж до моря
І вільний знов—мій більшовицький край!

1923 р.

Одкроковані мілі

В мрійній млі одкроковані мілі.
Зовсім куці у зшитку рядки.
Та яскраві є спогади в тілі
Ран рубці—бурь жовтневих свідки.
В сивині не без рації скроні,
Рук в кешені і я не ховав
Коли йшли партизани червоні

Здобувати пригнобленим прав.
У Москві, під Кремлем перша справа
Тай й прилипла гвинтівка до рук
У темряві тримтіли заграви
— У загін і за Ради, на дук!
Ось Дніпро, сиві смуги туману,
Гайдамаччини чорний мак...
Німці з обрію—в степ, як сарана
Чи злякалися ми цих атак?
Там деникінців хижі отари,
А Петлюра з тії сторони
Одбиває, смертельні удари.
І вилискують кров'ю лани.
Там Колчак розпинає бідноту,
Був і там, ніде правди дівати.
До Ростова—в залізній кінноті
Довелося з Махном воювати
Не було ні сумніву, ні жаху
І вошиві, й голодні були
У дранті, з більшовицького шляху
Всіх, хто нам заважали, змели.
В робітничому сьогодні загоні
Я і всі партизани брати —
Дніпрельстани будуєм червоні
Непохитно йдучи до мети.

Перше Травня

В той момент, як знали лиш образи,
А під троном не тремтів ще ґрунт,
Коли Трепов грізні слав накази,
Щоб свинцем винищували бунт,
І тоді, у травні, як сьогодні —
Схід кумач прозорий заливав,
А в заводі, наче у безодні
Робітник безправний працював.
Тільки й мав ярмо важке на шиї,
Тільки й чув брутальне слово—хам!
І несли у травні в нетра мрію,
І до помсти готувались там.
Розгортали хусточку червону,
Тай сюди пролазив шпиг, як щур,
І жандари в золотих погонах
І, вели „свавільників“ за мур.
Волокли до шибениць, на муки,
У Сибір ховали бунтарів.
І не снівся, мабуть, Жовтень дукам,
Бо набоїв Трепов не жалів.
Хоч в темряві та незгода давня,
Хоч йдемо із співом на майдан,
І жандар не скаламуте травня,
А проте, Казбан, чи хтось згада,
Як над ним знущались у в'язниці,
Не соромлячись свідків, зітхне.

Дуже стисне у кешені крицю
І сльозу на повіках змахне.
У країні Рад міцні ми й вільні,
Злиднів слід щодалі більш зника,
Бо за ліпше боремося спільно,
Бо керманич ленінський ЦеКа.
В міфах неосвіченість отрута,
Домовина зроблена й попу,
А де був в глитайських вишнях
хутір —

Колектив ми бачимо в степу.
Сонце: блиск з-під голубої стелі,
У повітрі, з верб весна барвна,
І обличчя у людей веселі,
І свободі, праці гімн луна.
У блакить—полотна, мов калина,
Чуйна злива, океан голів;
І нема єврея чи еллина—одностайний
є лиш колектив.

Це у нас. А де у влади шляхта,
Де рильник чужі лани оре,
Де ідуть, як в домовину, в шахту —
Не один злидар в цей день умре.
Сина матір хай не жде в халупі —
Не повернеться до неї син;
Заженуть за ґрати, або трупом
У крові валятиметься він...
Там, де ще існує лихоліття,—

З хаток злидні, холод і відчай,
Ми вже—за обніжком безробіття —
У варстатів рук не вистача.
Сон жахливий—тут минуле давнє,
Там права руйнує жовтий трест.
Зойк братів нам чути!

В СВЯТО

ТРАВНЯ,

Ми шлемо насильникам протест!

25-IV—1931 р.

Харків—Трактоград

Степ без краю
цвіла
тут в минулому році,
Вільно вітер блукав
од дібров
до ланів.
Після жнив
на стерні
пасли череду хлопці
Звідси
Харків мигтів
аж ген-ген в далині.

День, як ніч,
у степу
пробігав собі тихо.

Біля сох
орачи
одживали свій вік

І
не мріяв рильник,
як обніжками їхав,
Що завод
на цім місті
збудують за рік.

Але так.
Краєвид—
без корів з пастухами.

Як вода в казані —
так життя
ось шумить.

Весь простір
степовий
придавили цехами,—

Новий Харків,
як в казці,
росте кожную мить.

Темп даєш! —
чути вимогу маси,
активу,

Бо відомо,
що в наших умовах
в селі

Не можливо з плужком
існувать
колективам,

Користь —
трактор нам дасть,
більш ніж шкапа
чи віл.

Вже
на місці
вагранки, конвеєр, варстати...

Сорок тисяч
на рік,
як робить спроквола,
З рушіями коней
на лани

мусим дати —
Щоб найшвидче
змінити
обличчя села.

Серпень, 1931 р.

На строк!

У цятках сніг,
а даль прозора, сиза.
Безмежну радість ллють
тепло
і блиск.

І Дніпробуд
з бетону
і заліза

Росте
і стримує
води
буремний тиск.

Невтомно велетня
будують руки спритні—
Смирнов, Стовпак —
безмежний ввесь Союз.

Чимало перешкод, але
будь—що, а в квітні
Засунемо залізний щит
в останій шлюз!

І мріють вороги зірвати будування.
Для опіру,
мотор дай,
автомат.

Підвищуй Мельник темп,
щоб в свято травня

Шумів машинами
 дніпровий комбінат!
Пролетарів Парижу, Будапешту
До барикад веде —
 ярмо, одчай...
Самійло Бучний,
 зваж на це, і врешті,
Коли ось-ось вже пуск—
 не підкачай!
Гарячка ця тобі відомо
 через віщо,
Ті ванни, які робиш ти—
 не для води,
Не будемо ми гнать
 на імпорт тищі, —
Самійло, в строк їх дай —
 не підведи!
За вітром хай не йдуть
 хвилини цінні,
Увагу скупч у діло,
 досить слів,
Щоб травня першого
 в Радянській
 Україні
Дніпровський комбінат
 електрикою цвів.

Ми—на варті!

Схід в загравах;
попіл там і трупи...
Хто там губить
ниви цвіт життя?
То японські Моргани
і Круппи
Запалили вбивче багаття.
Білих банд в той кут
уламки лізуть
Гниль всесвіту
до Ян-цзи спішить.
Ціль одна —
„звільнитися“ від кризи
І Китай радянський задушить.
Не для цього лише завирюха
І для нас лихе готують щось...
Не прогавить там
~~тільки не варті,~~
А ми теж на варті
завжди ось!
Якщо вибухне безглуздя чорне
З „ласки“ хижаків усіх країн—
Партизан колишній рук не згорне,
Стисне зброю
й вирушить в загін!
Хмара й звідти,
де сідає сонце...

Ворошилов зна —
 сигнал один,
В туж хвилину молодь,
 комсомольці
Без вагань полинуть
 хоч куди!
Так, забули ми, як
 роблять лапті,
Там, де хліб росте —
 нема межі.
Ні, землі радянської
 ні клаптя
Не одірвуть армії чужі!
Є аеро, танки,
 шаблі гострі,
Але хист і сила для Мети.
Якщо-ж праці фронт
 збентежить постріл,
О, тоді тремтять
 лихі кати!
Бо і там нестримне хвилювання;
Вже не ждуть пригоди чи
 пори
Підіймають в синь
 і там всі гнанні
Світового
 Жовтня
 Прапори!



Я. Ратнер.

Народився 1913 р. в с. Козилівці Холменського р-ну на колишній Конотопщині. Батки мої євреї-бідняки хлібороби (зараз в колгоспі). Землі мали 0,75 дес., стару хату. З цього й жили, та ще пенсія батька—інваліда.

Через велику вбогість я вже з 8 років допомагав більшому брату Мусієві в радгоспі „Спаское“ пасти лошат. А 10 років перейшов на власний заробіток. Літом працював, а зимою вчивсь у Козилівській 4-охрічній школі. Після закінчення Козилівської 4-охрічної школи мене сільКНС послав на підготовчі двохрічні курси, при Холменській с.-г. профшколі. Писати почав, ще в 1924 р. в 3—4 групі. Писав віршики з життя школи—це була перша моя літерат.-спроба.

В Холмах в с.-г. профшколі почав уперто над собою працювати, дуже багато читав.

Після скінчення підготов. курсів до с.-г. профшкіл вступив в Буряктехнікум в м. Сумах. Зараз навчаюся в Сумському інституті С. В. на мовно-літературному відділі.

Кадри селу.

Присвячую випускникам Сумського
сільсько-господарського технікуму бу-
ряківництва.

Хай дужче лунає оркестра,
Хай пісні грохочуть, як громи,
З технікуму завтра поїдуть
На села нові агрономи.

Технікум кадри кує пролетарські,
Кадри нових фахівців,
Щоб влити в сільське господарство,
Змінити культуру „дідів“.

Радгоспи, колгоспи нас кличуть,
Нас жде більшовицька сівба,
Роботи багато, багато,
Робота в селі—боротьба.

Нас праця родила в огнях,
Нам праця—то-ж рідная мати,
Нам голод і злидні знайомі були.
Нове йдем життя будувати.

Хай дужче лунає оркестра,
А пісні грохочуть, як громи,
Нових фахівців у великій борні
Ніщо не здолає не зломить.

1931 р.

Лист до брата шахтаря. •

Братові Мосію Ратнеру.

Добрий день, шатхаре, —
Брате рідний мій!
Лист від тебе вчора
Надійшов мені.

Розгорнув... Читаю...
(Серце стукотить...)
Пишеш: і „я довбаю“
В шахті антрацит“.

Пишеш: „я ударник
В шахті № 5“.
Тут шматки вугілля
Золотом блищать.

Лямпа „Деві“ блима,
Кида блідий світ,
Кайло в стіну грима,
Ламле антрацит,


Тут повітря важке
(Ніби хатній чад),
Але це не страшно
Тисячам бригад“.
І рядок останній—ось як закінчив:
„Скоро зліквідуєм вугільний прорив“.
Брате, рідний брате,
Я ударник теж,
Весь колгосп—ударний
Успіхи без меж.

1931 р.

Сумська фабрика „Червоний Текстильник“.

Це вона Червона наша ткаля
В громовому говорі ляд
Ударництвом, змаганням заспівала
Героїзмом сповнених бригад.
Запівала буряним мотивом
Під сюрчливий веретенний сміх.
Все сплелось в буйний ритм машинний.
Все в змаганні м'язів молодих.

Потонувши в машинові ритми,
Ударник оспіває цю красу,
Свою пісню про героїв праці
Вихрем по країні пронесу.
Це вони хоробрі, авангардні,
Це вони герої наших днів,
Ті, що у залізнім праці гарті
Запалили вдарницькі вогні.
Героїчно виконали пляна;
Хай країна знає їх імена й запал:
Карч,


Краснопюрко,
Тімченко,
Хабовський
і Вакал.

Хай країна знає й прізвища ганебні,—
Ким затримується вдарницька хода,
Ось „букет“ рвачів і симулянтів:
Жукова,

Христенкова,
Талда.

Жменя вас—ударників мільйони,
В будівництво втілим силу молоду.
Геть з дороги, хто на перепоні!
Переможці—вдарники ідуть.

1932 р.

Дев'яте січня.

З Гапоном на чолі і вірою у серці
Ви тисячами йшли до царського дворця;
Зимовий день зажурено сміявся...
А в мріях кожного: „Він добрий, дасть
хлібця“.

Пливла юрба страшна, як хвиля океану,
І на лиці у кожного бліда печать,
Стій!—І раптом ніби на екрані
З'явився полк салдат й націлився стрілять.
Ніхто не знав, чого стоять салдати
І не пускають їх до батюшки-царя.
Пустіть! Ми не бунтуєм, ми йдемо прохати.
В нас дома з голоду вмирає дітвора.
Слова, як буря, хвилю підхопили,
І море рухнуло на сірий блиск рушниць.
Стріляйте! Крикнув офіцер, і кулі
засвистіли.

О, скільки, скільки лиць упало горілиць?
Усе змішалось: кров салдати, люди.
Хто мертвий, хто втік, поранені кричать.
Ось жінка плачучи схватилася за груди.
Гарячі струмочки крові з грудей дзюрчать
Всі вірили в царя, всі допомоги ждали,
А він катюга кулями зустрів.
О, скільки матерів удовами лишилось

О, скільки залишилось без батьків!
Та кров, що пролили робочі Петрограду—
Це репетиція була для наступних боїв.
Вона навчила, як здобути владу,
Й через дванадцять літ радянський край
розцвів.

1931 р.

**На смерть В. І. Леніна.
1924 рік.**

Бризнули радіо-хвилі
Вістку болючу в етер:
„В Леніна серце згоріло,
Ленін сьогодні умер“.
Бомбою вістка втрати
Ударила партії в груди,
Умер вождь пролетаріату.
А що ж це буде?
Замисливсь комсомолец, піонер
Над краєм звисла жура,
Невже ж це Ленін вмер?
Біль на серце розваленим муром...
Хвилина. Смуток згас
Голос з грудей С. Р. С. Р.
(Голос робочих мас) —
Ленін умер!

Слова, як сухі динаміти,
Повітря громисто рвуть:
Умер він—живуть заповіді—
Компас у далеку майбуть.

1932 рік.

Ах дні оці летять, як вите́р...
Ці дні народжують віки.
Країні сльози давні вите́р
Червоний штаб більшовиків,
Ще так недавно, ще так свіжо
Родивсь в боях радянський світ,
І серце ворогові ріже,
Що бето́нієм ми щомить.
Більмить їм очі п'ятирічка,
Їх обвила гадюка криз,
Голодні лави робітничі
Вогнем повстань палають скрізь,
Ідем через гори і буруни,
І ворог чує вже тривогу,
Соціялізм росте,
Нам Ленін освітив дорогу.

І ми не спинимось іти,
(Хоч ворог хоче збити з дороги).
Червона Армія—патруль
Чатує по шляхах мости.
Вісім років Леніна нема,
Вісім років Ленін у могилі.
Пролітає восьма вже зима,
Як вождя робочі хоронили.
І сьогодні день в великій журі,
Росить слізьми жалібні знамена,
Все мовчить. Усе таке похмуре...
Бо в цей день помер товариш Ленін
І знову слова динаміти
Повітря громисто рвуть:
Вмер він—живуть заповіти—
Компас в далеку майбуть

1932 р.

До III-ї Всеукраїнської партконференції.

Партконференції привіт

З ланів,

заводів,

фабрик.

Сьогодні

рапортує

звіт.

Герой

соц-фронту —

вдарник.

— Наш бронепотяг мчить вперед —

по Ленінових

рельсах,

Хто

намагається

спинить

розчавлюють колеса.

На посміх наших ворогів,

Що п'ятирічка мрії

в 4-й рік

вже С. Р. С. Р.

країна колгоспів

країна індустрії.

Сьогодні
уже
промфінплянять
518
і 1040!
З них
новий
Дніпрельстан
Осяє
нічний
морок.
З них
Магнетбуд,
Кузнецькобуд
в небо
встромили
труби.
Хто там
гарчить
проти нас,
Шкірять
скажено
зуби?...
Кому там
мозолить
очі

Незнаний
 в історії
 зріст?
 Хто п'ятирічку
 зірвати
 хоче?
 — Капіталіст!
 Марно
 не тратьте
 зусиль
 Узнати
 більшовицьку
 міць.
 Вашим
 зубам
 не вкусить
 панцер
 з гартованих
 криць!
 — Наш бронепотяг мчить вперед —
 по Ленінових рельсах.
 хто
 намагається
 спинить,
 розчавлюють
 колеса.

1932 р.

ЦЕНТРАЛЬНА НАУК.
 БІБЛІОТЕКА УДУ.
 № 95212

108583

